

Acésta f6ia ese
cate 3 c6le pe luna
si costa 2 fiorini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, 6ra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
10 franci cu 'porto
postei.

TRANSILVANI'A.

F6ia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abon6za la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiu, s6u prin posta
s6u prin domnii co-
lectori.

Nr. 22.

Brasiovu 15. Noembre 1869.

Anulu II.

Cuventarea vice-capit. district. Cetatei-de-P6tra St. Filepu
cu ocasiunea primirei onor. asociat. literarie
trans. in Siomeut'a 10. Aug. 1869.

Escel. Ta d6mne presiedinte! si multu onor. adunare!

In momentulu presentu, eu suntu ferice in nu-
mele inteligentiei romane din districtulu Cetatei-de-
P6tra a ve bineventa; eu interpretediua acea deschi-
linita on6re, cu care capital'a districtului nostru im-
bratosiazza pe bravii barbati ai asociatiunei literarie
trans., c6-cu sunteti redicati peste murii materialis-
mului, si devis'a v'a datu dreptulu a redica semualulu
culturei romane in ti6r'a ac6sta, cu care la ocasiunea
siedintieloru anuale cercetati pe confrati s6 in departare,
aprinteti faci'a luminarei, fara care lucrarile mora-
lului inc6ta, si marimea trecutului se ingr6pa in mor-
mentu.

In adeveru bucuri'a n6stra e cu at6tu mai im-
portanta, cu c6tu f6rte rare suntu acele placute in-
templari, candu 6nimei umane se deschide cale c6
se p6ta gusta ambrosi'a desfaterei sufletesci, dupace
in vi6ti'a ac6sta saturata de apasari materiale, o d6
totu asemene curge c6 ceealalta, s6 mai alesu, unde
se intalnescu temperamente mai moderate, nu se cu-
n6sce lips'a de a se rap6 in regiuni mai nalte, unde
singuru spiritulu avendu lucrare, se face apropiere
catra divinitate, prin care se constata maret'a com-
positurei Creatorelui, vediendune c6 suntemu 6meni!

De s6 nu voiu a intreprinde o scusa, care ar
av6 o insemnatate de justificare, totusi me aflu chia-
matu a ve face cunoscutu pamentulu acesta, care ilu
locuimu.

Districtulu Cetatei-de-P6tra e departatu de cen-
trulu, unde romanii se potu bucura de vehicululu re-
cerutu, c6 prin maiestrii se'si p6te desvolta puterile
vitali; noi suntemu si acum mai multu intru o stare
patriarchale; — pusetiunea n6stra geografica e mai
multu nemultiamit6re, decatu se ne putemu bucura
de unu avantajiu, care fara grele lupte se ne secere
succesulu doritu, — suntemu dupa inpartiastin'a de
pana acum, o iurisdictione confiniala, unde fiesce-care
invasiune s6 misicare politica ne au aflatu cei dintai,
c6 punctu de agresiune, in c6tu nu este mirare, d6ca
noi in mai multe respecte nu potemu corespunde a-
steptarei dorite. Inse ve asecurezu, cumca pamentulu
acesta e locu6tu de asemene soiu alu natiunei romane,
care nu se rusin6za de trecutulu seu, si e indrepta-

titu a sta tare cu frunte deschisa in contra vif6reloru
nubilosului viitoriu.

Annalele suntu martore, c6tu de nenumerate in-
vasiuni martiale ne-au atacatu strabunii, nu a fostu
seculu dupa istoria s6 mai alesu in antea domnirii
auguste casei habzburgice, s6 candu sate intregi fura
devastate, s6 mai intregu tienutulu datu pradei; t6te
epocele inse iau aflatu pe chioreni in rondurile ante-
luptatoriloru libertatii, prin care si-au sustienutu liber-
tatea personale; dovedescu aceste multimea privile-
giatiloru, multimea nobilimei antepochale, ale caroru
nume cu finea epoei principiloru nationali ai Tran-
silvaniei, prin o comisiune regnicolare fura infirati
in librulu-regiu.

Dupa trecerea epoceloru vifor6se martiale, incatu
terenulu acesta e f6rte marginitu pentru desvoltare,
totusi dad6 patriei si natiunei numerosi barbati stra-
luciti, dintru alu caroru numeru, am on6re a amenti:
pe episcopulu Ioane Bobu de Clusiu-Manasturu, care
cu zelulu seu r6gener6 dieces'a gr. unita din Blasiu,
si fac6 atarea fundatiuni in interesulu natiunei si alu
sciintieloru, c6tu cu dreptu deplinu se p6te anumeru
intre genii seclului acestuia; si merita memoria eterna
in antea patriei si clerului seu.

Cine va potea aduce la indoiala marimea repau-
satului episcopu Ioanu Lemenyi, care cu unu tactu
sublimu dad6 initiativa desvoltarei patriotice in die-
tele Transilvaniei? Cine p6te contradice zelului si
afabilitatii marelui acestuia barbatu? 6ra d6ca totusi
cumva i s'aru afla contrari, in defensa'i citezu
unu opu f6rte micu, unu opu anonim, concinnatu in
anulu 1846 despre „Keneziaturile romane in Tran-
silvani'a," prin care t6te incercarile istoriciloru in
contra romaniloru Transilvaniei cu documente se com-
batu. De si s6rtea sinistra fac6 martiru alu politicei
pe acestu barbatu, elu inse este superbi'a n6stra.

Archiepiscopulu Alesandru Solutiu de Kerpenisiu,
regeneratoriulu archidiecesei Alb'a-Iuliei.

Escel. sa dn. Ioanu Vancea de Buteas'a, archi-
episcopulu Alb'a-Iuliei.

Districtulu nostru a datu leaganu familiei stralu-
citolu barbatu Georgie Baritiu, care atunci, candu
s6mnulu era f6rte delungatu, au resaritu c6 unu lu-
ceaferu pe orisonulu natiunei romane; densulu cu ener-
gia deplina destept6 in t6nerime fav6rea catra litera-
tur'a romana, densulu puse temciu neclafitu la diur-
nalulu Gazetei Transilvaniei, care ilu nutresce pana

in diu'a de astadi*); densulu pe terenulu apararei intereselor nationale, cu resignatiune intréga ocupa o rola asemene admirabile, càtu cu dreptulu deplinu faptele ilu incoroneaza de nemuritoriu, éra inaintea publicistiloru epocci sale, cu portarea sa loiale, cu fapte consecuinti e cu renumele unui barbatu din cei mari ai natiunei sale.

S'aru potea inregistra si mai multi chioreni, ale caroru anime neincetatu erau inflacarate de ardórea fericirei natiunei, care a tienutu principiulu cà: „numai atunci vomu fi fericiti, déca vomu escela in sciintia si industria.“ Inse calamitatile sortii detiermurindule o activitate mai multu restrinsa, in suvenirulu acelor facu in antea divinitatei omnipotente aceea si adenca rogare, cá din antea generatiunei tenere, se delature obstaculele, cá se póta in fapta realisa dorintiele antemergatoriloru sei.

Cá se nu ve rapescu tempulu atatu de scumpu, in numele inteligintiei chioreniloru, intendiundu drépt'a, ve dau multiamirea onoraveriloru membrii ai asociatiunei literarie, si ve rogu se ve aflati in giurulu nostru cá confrati. Totudeodata ve esprimu aceea modesta oftatiune, cá proni'a divina se ve incoroneze consularile cu laurul recunoscintiei, si pe noi care din adencalu sufletelorú nóstre nutrimu reputarea marime si propasirei in sciintie si literatura, se ne inbratosiati cu amicitia.

Raportulu comisiunei esmise de on. adunare pentru preliminarea bugetului asociatiunei.

Dupace comisiunea s'a constituitu alegóndu presedente pe prea on. dn. canonicu Gr. Mihali si raportatoriu pre subscrisulu, a luat in cercetare materialulu, ce on. comitetu in sensulu conclusaloru facute in adunarile gener. de mai inainte, cu desclinare in cea dela Abrudu si Gherl'a presentà pentru preliminarea bugetului.

Dupa aceste aratari sum'a disponibile in sensulu statutelorú este 2969 fr. 28 cr., care suma comisiunea luandu informatiuni dela cassa si secretariatu, o retificà in 3279 fr. 28 cr. si asia statorí sum'a disponibile cu 310 fr. mai mare decatu in aratarea onor. comitetu.

Diferenti'a acésta provene de acólo, cà din bugetulu statoritu in a. tr. 25 fr. au remasu neerogati. Acésta suma se cuvenea se se considere cá disponibile, éra on. comitetu o a consideratu cá si una datorita si o a subtrasu, in locu de o a fi adausu. Asia on. comitetu scurtà sum'a disponibile pre 18⁶⁹/₇₀ cu 50 fr.

Mai incolo dupa informatiunile luate dela cassa, dela 22. Iuliu, candu s'a statoritu din partea comitetului sum'a disponibile, pana la inchaierea ratiociniului in 5. Augustu au mai incursu tace 530 fr., din

*) Dela Augustu 1868 incóce, adeca dupa 30¹/₂ ani nimicu mai multu. Red.

cari ⁴/₅ disponibili in sensulu statutelorú facu 424 fr. Totu dupa acelu datu amentitu au incursu oferte disponibile 36 fr.

Tóte trei sumele aceste luate la olalta facu 510 fr. Si totusi sum'a disp. se afla din partea comisiunei numai cu 310 fr. mai mare, decatu cea aratata de on. comitetu, din cauza cà in aratarea comitetului suntu pusi cá disponibile 200 fr. incursi dela balulu din Gherl'a, cari comisiunea on. adunari i-a consideratu cá tienetori de fondulu de reserva alu asociatiunei, pentrucà dupa cumu s'a convinsu din documentulu originariu, comitetulu arangiatoriu oferise asociatiunei acei 200 fr. cu conditiune, cá se sierbéscã spre inmultirea „fondului.“

Dupa statorirea sumei disponibile luandu in considerare puçinatatea medialorú, se vedid necesitate a propune on. adunari urmatóriele erogatiuni neincungiate:

1) Remuneratiune pentru secretariulu II. 200 fr. si in casu candu prin acceptarea proiectului despre infiintarea comitetelorú filiali agendele s'aru inmultu inca in decursulu acestui anu, 400 fr. 2) Onoraria pentru doi iuristi aplecati la cancelari'a asociatiunei cá scrietori à 100 fr. = 200 fr. 3) Spesele cancelariei 200 fr. 4) Unu stipendiu pentru unu ascultatoriu de politehnica 300 fr. 5) Dóua stipendia pentru 2 ascultat. de filosofia à 300 = 600 fr. 6) Unu stip. pentru unu agronomistu 330 fr. 7) Dóua stip. pentru gimnasisti à 50 fr. = 100 fr. 8) Pentru unu sodalu ce voliesce a se face maiestru 50 fr. si pentru doi invetiacei ce au de cugetu a se face sodali à 25 fr. = 100 fr. 9) Unu stip. pentru unu studente la scól'a reale 50 fr. 10) Dóua premia pentru oltoi à 25 fr. = 50 fr. 11) Spese extraordinarie 60 fr. 12) Remuneratiunea secretar. I. pentru redactiunea foiei „Transilvani'a“ pre anulu alu doilea 400 fr. 13) Spre acoperirea speselorú pentru edit. foiei 315 fr. 50 cr. Sum'a 2905 fr. 50 cr. Eventuale 3105 fr. 50 cr.

Acésta suma e mai mica decatu sum'a disponibile cu 373 fr. 78 cr. si resp. cu 173 fr. 78 cr., cari comisiunea propune a se lasá spre acoperirea speselorú de drumu a cancelariei.

Trecóndu la suplicele ce s'au presentatu si a nume ale docentiloru Ioane Ionescu din Telciu, Iosifu Georgitia din S. Georgiu si Ioane Andreiu din Sacadate, mai incolo a lui Ioane Arefta din Brasiovu si Ioane Siandoru din Garbau, tóte pentru premiu de 25 fr. destinatu pentru prasirea oltoiloru, comisiunea afla cà dd. I. Andreiu din Sacadate si Ioane Arefta din Brasiovu dupa documentele produse, au implinitu conditiunile puse pentru concurenti la aceste premia si are onóre a propune onoratei adunari se comande pre numiti onoratului comitetu spre ale estradá premiale. Suplicele celorlalti 3 concurenti nu s'au potutu luá in consideratiune, pentrucà nu au doveditu, cumca oltoi suntu prinsu.

In fine luandu in cercetare propunerea ddloru profesori G. Munteanu si Ioanu Busitia, „cá in bu-

getulu a. v. se între și crearea a două stipendia pentru doi tineri, cari fiindu inițiați în art'a musicale se voru oblega a continuá și a se perfectiona într'insa, cari apoi în fine se fia aplicati unde va cere necesitatea mai mare."

Comisiunea de sî afla fórte necesariu, cá asociatiunea se imbracisizeze sî acestu ramu de cultura sî se contribuésca din parte-si spre a castigá poteri inveniatoresci pentru deprinderea tenerimei în music'a instrumentale, considerandu puçinatatea medialoru, de cari despune asociatiunea, nu este în stare a propune onoratei adunari crearea cerutelu două stipendia. Siomeut'a-mare, 11. Aug. 1869.

Gregoriu Mihali,
presied.

I. M. Moldovanu,
raportatoriu.

Relatiunea comisiunei esmise pentru cercetarea ratiunilor despre averile asociatiunei trans. pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu — pentru anulu 186⁸/₉.

Prea onorata adunare generala!

Conformu insarcinarii primite dela prea onorat'a adunare generale, cercanduse ratiuciniulu despre starea casei asociatiunei substernutu adunarii generale prin dn. casariu Const. Stezaru, precumu si ratiuciniulu speselu cancelariale de pre anulu espiratu, acela s'au aflu în tóte pusetiunile sale atatu ale perceptiunilor catu si ale erogatelu, corectu si cu recruta acuratetia compusu.

Subinsemnat'a comisiune cu tóta onórea propune pre domnii ratiucinanti, anume: pre dn. cas. Const. Stezaru si pre dn. secretariu II. Ioane V. Rusu a se absolvi, pre langa recunóscerea osteneleloru puse prin domnii ratiucinanti fatia cu averile asociatiunei.

Totuodata subinsemnat'a comisiune incatu în raportulu ratiuniloru nu ocurge neci o pusetiune cu privire la remuneratiunea nunitulu domnu casariu: cu tóta on. 'si ia libertatea a propune prea on. adun. generale, cá d. cas. Const. Stezaru pentru acurat'a sî punctual'a ducere a ratiuniloru asociatiunei de totu fatigióse se se impartasiésca de o remuneratiune cu privire la starea averei asociatiunei.

Siomeut'a-mare, 11. Aug. 1869.

Stefanu Filepu.
Georgiu Maniu.

Nicol. Sándor.
Georgiu Filepu.
Aug. Munteanu.

Raportulu casieriuului.

Esclentia! D-le presiedinte! Stralucita adun. gener.!

În întielesulu §lui 18 din statutele asoc. trans. pentru literatur'a romana si cultur'a poporului rom. am onóre a pune pe més'a stralucitei adunari gen. ratiociniulu cassei acestei asociatiuni dela adunarea generale a anulu trecutulu ténuta în Gherl'a pana la acésta stralucita adunare generale, despre banii intrati, cheltuiti în puterea bugetulu sî remasi în restu,

compusu în o recapitulatiune sumaria din diurnalulu gen. alu cassei a tuturoru categoriiloru, atatu a intratelu catu si a erogatelu la olalta în rubrice osebite.

Se mai presenta pe langa acestu ratiociniu sî protocolulu dd. membri fundatori, ordinari si onorari, apoi unu computu, în care se afla insemnatu deosebi dupa sîrulu urmatu, tóte tacele intrate dela resp. domni membri atatu cá restantia, catu sî pe an. cur., spre a puté satisfacé conclusulu adun. gen. trecute pos. XXV. spre scopulu publicarei; dupa acestea unu altu protocolu, care s'au aflu de necesariu, dreptu aceea compusu de nou, pentru ténerea în evidentia a tuturoru obligatiuniloru de statu, publice si private, trecute în proprietatea asociatiunei, dupa sîrulu numericu, si cu numele dloru daruitori si alu tempului oferirei; mai pe urma protocolulu purtatu deosebi pentru înregistrarea abonatiloru la fói'a asoc. „Transilvani'a“ si a cheltuieluoru spre edarea aceleiasi, inchiáiétu pana astadi, cu submisa observare, cá computarea finale peste astufeliu de cheltuieli se póte face cu siguritate si acuratetia numai la finea anulu solariu. Ce se ténede de presentu relativu la cheltuiielele acelei foie, amu onóre a raportá, ca pana acum nu s'au facutu supererogate, de vreme ce prenumeratiunile, de sî fatia cu asteptarea fórte puçine, le-au acoperitu, ténendu astadi inca unu suma disponibilu de 88 fr. 50 cr., care pe semestr. alu II-lea, de cumva nu va mai cresce numerulu abonatiloru, de siguru nu va ajunge, si va vení necesitatea de a face supererogatiuni insemnate.

Cu referintia la diurnalulu cassei mai amu de a aduce la cunoscintia stralucitei adunari generale, cumca din spelele estraordinarie si pentru bibliotec'a asoc. preliminate pe acestu anu cu 100 fr. s'au cheltuitu numai 62 fr. 92 cr. sî computandu ad pos. XIX. ex 1868 si supererogatululu anulu trecutulu cu 4 fr. 44 cr., cu totulu dara 67 fr. 36 cr., au remasu crutiati 32 fr. 64 cr.; sî cumca tóte celealalte sume ale bugetulu anulu acum espirandu dupa osebitele loru categorii s'au solvitu, afara numai de unu premiu de 25 fr. meritulu pentru acela, care va dovedi, ca au prasitu cei mai multi oltoi, si care remanu spre dispositiunea onoratei adunari generale spre acestu scopu.

Mai pe urma prezentezu on. adun. generale si alte doue diurnale de cassa; unulu pentru banii comit. nationalu, si altulu pentru ai eternisarei laureatulu nostru poetu A. Muresianu, cari bani depositati suntu incredintiati mai de multu tempu subscrisulu spre îngrijire si fructificare, — cu aceea umilita incunoscintiare, cumca spre crescerea fondulu Muresianu au trimesu în decursulu acestui anu stimatulu dn. Mich. Sierbanu jude cerc. în Nagylacu, comit. Ceanadulu în Ungari'a, unu colecta dupa list'a aclusa, resp. diurnalu de cassa sub Nr. 5 de 30 fr., cari s'au si elocatu langa ceialalti bani pana acumu spre acestu scopu adunati (92 fr. 42¹/₂ cr.) în cass'a de pastrare de aici. Sibiu, 6. Aug. 1869.

Const. Stezariu,

c. r. capit. în pens. si cas. alu asoc.

Nr. curentu	I n t r a t e	fr.	cr.
1	La adunarea generale a VIII. din anulu trecutü tienuta in Gherla in 25. si 26. Augustu 1868 c. n. au remasu in restu		
	Pe anulu curente 186⁸/₉ au intratu		
	a) La susu numit'a adunare generale.		
2	Tacse dela membrii fundatori si ordinari pro 186 ⁷ / ₈		
3	Tacse restante din anii trecuti dela membrii ordinari		
	b) De atunci încöce.		
4	Tacse dela membrii fundatori si ordinari pe anulu curente		
5	Tacse restante din anii trecuti dela membrii ordinari		
6	Tacse anticipative pentru anulu venitoriu 186 ⁹ / ₇₀		
7	Pentru diplome		
8	Interese dupa obligatiunile imprumutului de statu (National) ex 1854		
	" " " metaliques si de loteria		
	" " " urbariale transilvane		
	" " " urbariale banatiene		
	" " " private		
	" " 20 actii de ale bancei gen. de asecurat. reciproca „Transilvania“		
9	Secretariulu II. administrédia restulu crutiatu din spelele cancelariei pro 186 ⁷ / ₈		
10	Dela unu balu tienutu la adunarea generale in Gherla		
11	Pentru cas'a telechiana din Abrudu restulu vendiarei si interesele		
12	Pentru aurulu si argintulu schimbatu in Bancnote		
13	Pentru asemnatiunile ipotecarie schimbate in Bancnote		
14	S'au cumparatu obligatiuni urbariale transilvane in pretiu nominalu de		
15	Pentru 20 actii de ale bancei gen. de asecurat. „Transilvania“ s'au platitu pana acum		
16	In cass'a de pestrare din Sibiiu s'au elocatu		
17	Din acésta cassa de pestrare s'au ridicatu la casuri de trebuintia		
18	Ofertulu D-lui Iacobu Muresianu in favórea literaturéi iuridice si a agronomiei		
19	" " Pap Miklos, redactore in Clusiu spre alaturare la celu de susu		
20	Colecte si oferte		
21	Prenumeratiune la foi'a asociatiunei „Transilvania“ pe anulu trecutü 1868		65 50
	" " totu la acésta foia pe anulu curente 1869		578 25
22	Din actele acestei foie pro 1868 s'au vendutu 4 esemplarie cu		11 —
23	Din actele adunariloru generale V. si VI. s'au vendutu cate unu esemplariu cu		
	Sum'a intratelorü		
	E r o g a t e.		
24	Secretariului II. onorariulu anuale		
25	" " ajutoriu pentru unu scriitoriu stabilu (ca stipendiu)		
26	" " pentru acoperirea speselorü cancelariei		
27	Stipendia pentru juristii: Demeter Todör si Const. Coti ambi in Pesta à 100 fr.		200 —
	si Nicolau Prosteanu in Sibiiu		80 —
28	Stipendia pentru tehniculu Dionisiu Radesiu in Vien'a		
	" " ascultatorii de filosofia Petru Prodanu in Vien'a si I. Marcusiu in Pesta à		300 —
	" " agronomistii Georgiu Vintilla si Stefanu Chirilla in Ung. Altenburg à		330 —
	" " gimnasiastii Nic. Califariu in Sibiiu si Lazaru Bosioroganu in Orastia à		50 —
	" " realistii Ios. Maximu in Sibiiu si Const. Popoviciu in Brasiovu à		50 —
29	Ajutoriu pentru sodalulu acumu maestru Nicol. Vestemeanu din Sibiiu		
	" " invetiaceii de meseria: Ioane Tohati si Ioane Avramu à		25 —
30	Premia pentru Petru Grama docente in Boosu pentru prasirea celoru mai multi oltöi (bugetu pro 186 ⁷ / ₈)		
31	Remuneratiune D-lui Secret. I. Georgiu Baritiu pentru redactiunea foiei „Transilvania“		
32	Spese de caletoria pentru oficialii asociatiunei pe anulu trecutü 186 ⁷ / ₈		
33	Aurulu si argintulu schimbatu ad Nr. cur. 12.		
34	Asemnatiunile ipotecaria schimbate ad Nr. cur. 13.		
35	Pentru obligatiunile cumparate ad Nr. cur. 14 s'au platitu		
	Lature		

I N T R A T E																		
Bancnote		Argintu		A u r u		Cass'a de pa- strare		Banc'a gen. de asecurat. „Transilvania“		Asemnatiumi de ale bancei ipotecarie		Obligatiuni de statu		Sum'a				
i n v a l u t a a u s t r i a c a																		
fr.	cr.	fr.	cr.	galb.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.		
2099	84 $\frac{1}{2}$	81	75	5	25	—	—	—	—	—	—	—	18100	—	9671	—	29977	59 $\frac{1}{2}$
760	—	5	—	2	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	472	50	1247	50
215	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	215	—
600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	520	—	1120	—
330	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	330	—
20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—
56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56	—
—	74	92	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	93	24
22	67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	67
1416	77	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1416	77
38	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	48
29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	—
8	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	70
7	88	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	88
200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—
117	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	117	—
250	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	250	63
18100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18100	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22837	50	22837	50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—	—	—	—	—	—	—	600	—
—	—	—	—	—	—	—	8308	94	—	—	—	—	—	—	—	—	8308	94
3528	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3528	12
552	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1050	—	1602	—
—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—
471	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	471	35
654	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	654	75
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
29479	93 $\frac{1}{2}$	179	25	8	40	—	8308	94	600	—	—	—	18100	—	34551	—	91259	12 $\frac{1}{2}$
200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—
100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—
200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—
280	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	280	—
300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—
600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—
660	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	660	—
100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—
100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—
50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—
50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—
25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—
400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—
82	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	82	20
—	—	179	25	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	219	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18100	—	—	—	18100	—
16067	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16067	57
19214	77	179	25	—	40	—	—	—	—	—	—	—	18100	—	—	—	37534	2

Nr. curentu

E r o g a t e

fr. cr.

		Translature	
36	In banc'a gen. Transilvania s'au platitu dupa 2000 fr. 30% ad Nr. cur. 15		
37	In cass'a de pastrare s'au elocatu ad Nr. cur. 16		
38	Din cass'a de pastrare s'au ridicatu in casuri de trebuintia ad Nr. cur. 17		
39	Pentru edarea foiei asociatiunei „Transilvania“ pana la acésta adunare generale, si anume pana la finea anului trecut 1868		226 25
	pe anulu curente 1869		553 75
40	Spese extraordinaria		
41	Anticipatiune pentru oficialii asociatiunei spre suportarea speselor de caletoria la tienend'a adunare generale in Siomcut'a mare		
		Sum'a intratorulu	
		Subtragendu sum'a erogatorulu cu	
		Remane la adunarea generale a IX. in restu	

Specificatiunea acestui restu.

- a) Bani gat'a in bancnote si arama
 - b) In 20 actii de ale banicei gen. de asecurat. „Transilvania“
 - c) In 2 carti de ale cassei de pastrare in Sibiu
 - d) In obligatiuni de statu: metalice si de loteria
" " imprumutulu statului (Nat. Anlehen)	}	acestea obligatiuni se tienu in evidentia in unu protocolu deosebi purtatu si aici alaturatu
" " urbariale transilvane		
" " banatiane		
" " private		

Suma cea deasupra

B i l a n t i u.

In anulu trecut au remasu restu

In anulu curente 186⁸/₉ au intratu venitu curatu dupa subtragerea sumeloru manipulatorie de sub Nr. cur. 29, 30, 31, 32, 33 si 34

Totulu cu restulu din anulu trecut

Chieltuielele pe anulu curente au fostu dupa subtragerea sumeloru de sub Nr. cur. 29, 30, 31, 32, 33 si 34

Subtragendu acestea remane restu la adunarea generala a IX.

Combinandu restulu din anulu trecut cu celu din anulu curente 186⁸/₉ au crescutu fondulu cu

Colectele si ofertele de sub Nr. cur. 20 au intratu prin laudabil'a starnintia a urmatoriloru p. t. Domni:

1	Nicolau Fodoreanu, protopopu in Ofenbai'a	10 70
2	Ioane Fekete, canonicu in Blasiu	7 —
3	Atanasiu George, docente in Strimbulu	4 —
4	Ioane Deacu, protopopu in Sasu-Sebesiu	16 50
5	Comunitatea bisericesca din Sicic'a mica	5 —
6	Michailu Dobrénu, parochu in Tulgesiu	24 —
7	Leontiu Leonténu, protopopu in Muresiulu Uiórei	62 60
8	Ioane Copaceanu, protopopulu Siomfaleului	15 12
9	Ioane Gerasimu, protopopu in Ernotu	17 42
10	Demeter Szabo, administratoriu protopopescu in Cosiocn'a	35 65
11	Iosifu Orianu, protopopu in Siomcut'a mica	14 —
12	Ioane V. Rusu, protopopu in Sibiu	19 52
13	Ioane Moldovanu, administratoriu protopopescu in Catina	11 —
14	Ioane Antonelli, vicariu in Fagarasiu	5 —
15	Ioane Olteanu, parochu in Bucérdea	8 64
16	Alimpiu Barboloviciu, protopopu in Borsia	38 —
17	Nicolau Ciugudeanu, notariu in Sinna si Poiana	25 —
18	Dela eparchi'a protopopesca a Palatcei	10 20
19	Dela eparchi'a protopopesca a Dergei	5 —
20	Elia Luca, administratoriu protopopescu in Petielc'a	33 —
21	Ioane Hannia, protopopu in Sibiu	10 —
22	Ioane Pamfilie, protopopu in Clusiu	42 90
23	Ioane Ignatu, viceprotopopu in Panade	15 10
24	Augusta Ladai, vicepresiedinte la tabl'a regia in Muresiu-Osiorheiu	36 —
Sum'a		471 35

E R O G A T E

Bancnote		Argintu		A u r u		Cassa de pa- strare		Banc'a gen. de asecurat. „Transilvani'a“		Asemnatiuni de ale bancii ipotecarie		Obligatiuni de statu		Sum'a		
I n v a l u t a a u s t r i a c a																
fr.	cr.	fr.	cr.	galb.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.
19214	77	179	25	—	40	—	—	—	—	—	18100	—	—	—	37534	2
600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—
7843	79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7843	79
—	—	—	—	—	—	—	3878	44	—	—	—	—	—	—	3878	44
780	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	780	—
62	92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62	92
300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—
29479	93 ^{1/2}	179	25	8	40	—	8308	94	600	—	18100	—	34551	—	91259	12 ^{1/2}
28801	48	179	25	8	40	—	3878	44	—	—	18100	—	—	—	50999	17
678	45	—	—	—	—	—	4430	50	600	—	—	—	34551	—	40259	95 ^{1/2}
678	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	678	45
—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—	—	—	—	—	600	—
—	—	—	—	—	—	—	4430	50	—	—	—	—	—	—	4430	50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	510	—	510	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2331	—	2331	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30345	—	30345	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	840	—	840	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	525	—	525	—
678	45	—	—	—	—	—	4430	50	600	—	—	—	34551	—	40259	95 ^{1/2}
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29977	59 ^{1/2}
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14572	48
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44550	7 ^{1/2}
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4290	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40259	95 ^{1/2}
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10282	36

Sibiu, 6 Augustu 1869.

Constantinu Stezariu,
c. r. capitanu in pensiune si cassariu alu asociatiunei.

In absentia controlorului:

I. Hanni'a,
suplente de controlorului.

Conformu conclusului adusu in siedinti'a a II-a a adunarei generale a asociatiunei transilvane tienuta in Siomcut'a in 11. Augustu 1869 p. XIX. se da prin acest'a din partea presidiului asociatiunei absolutoriu d-lui c. r. capitanu in pensiune si cassariu alu asociatiunei Constantinu Stezariu cu privire la ratiociniulu seu pe anulu 186^{8/9}.

Sibiu, 6. Septembrie 1869.

Ladislau Basiliu Popp,
presiedinte.

I. V. Rusu mp.,
secretariu II. alu asoc. tr.

Nr. 267—1869.

Protocolulu siedintiei lunarie a comit. asoc. trans.

ținute în 5. Oct. a. c. 1869 sub presiuliu Rev. dlui vice-presiedinte I. Hannia, fiindu de facia dd. membrii Ilustr. sa dn. cons. aul. Iacobu Bolog'a, dn. consil. Petru Manu, dn. capitanu pens. Ioanu Bradu, dn. adv. dr. Ioane Nemesiu, dn. parochiu si prof. Zach. Boiu, dn. prof. I. Popescu, dn. secret. II. Ioane V. Rusu, dn. capitanu si cassariu alu asociat. Const. Stezariu si dn. adv. dr. Demetriu Racuciu.

§. 102. Se presentéza conspectulu despre starea cassei asoc., din carele resulta, că cass'a asoc. are în proprietatea sa 41,606 fr. 94 cr.

Spre sciintia.

§. 103. În legatura cu conspectulu cassei se mai referéza: a) despre interesele intrate la fond. asociat. dupa couponii obligatiuniloru de statu din 1. Oct. a. c., care interese facu 2 fr. 27 cr. în BN. si 10 fr. 75 cr. în arg. (Nr. prot. ag. 263); b) despre banii de argintu în suma de 10 fr. 75 cr. schimbati în BN. cu 12 fr. 63 cr. (Nr. 264); c) despre colectele si tasele intrate la fond. asoc. dela siedinti'a din urma în suma totala de 17 fr. v. a.

Spre sciintia.

§. 104. Comisiunea insarcinata în siedinti'a trecuta cu censurarea computulu despre spesele de caletoria ale cassariulu si secretariloru asoc. pana la adun. gen. dela Siomcut'a si indereptu, prin referentele seu dn. dr. Nemesiu referéza în asta privintia.

Comisiunea afla, că spesele de caletoria a amenitiloru oficiali ai asoc. în suma totala de 198 fr. 84 cr. sunt neesagerate si pentru aceea propune, că restulu de 101 fr. 16 cr. din sum'a anticipata de 300 fr. se se reintórca cassei asoc. Totuodata resp. comisiune 'si da parerea, că ar fi fórte sistematicu, déca pre viitoriu s'ar fipsá cuantulu speseloru diurnale séu de catra comit. séu de catra adun. gen.

Conclusu. Comitétulu primesce de conclusu alu seu propunerea comisiunei. În câtu pentru aprobarea speseloru de caletoria a oficialiloru asociatiunei, ér în catu pentru defigerea speseloru diurnale, afla cu cale a amaná pertractarea acestui obiectu, pana la alte ocațiuni de asemenea natura.

§. 105. Secret. II. conformu decisiunei aduse în siedinti'a comitet. din 18. Sept. a. c. presentéza în estrasu acele concluse ale adun. gen. dela Siomcut'a, cu acaroru executare se insarcinéza comitetulu si propune, că citinduse dupa ordinea lor, se se iea la pertractare meritoria. Deci se citește conclusulu adun. gen. de sub p. XV. relativu la proiectulu dlui cons. aul. Iacobu Bolog'a, despre infiintiarea despartimenteloru cercuale si a agenturiloru comunale. Adun. gen. adópta pre langa unele modificatiuni, de conclusu alu seu propunerea comitetulu în astu obiectu, si totuodata 'lu insarcina, că respectivulu regulamentu se'lu puna numai decatu în lucrare, si pentrucá institutiunile coprinse în trensulu se se póta popularisá catu mai bine, dispuse că tiparinduse pre spesele asociatiunei, se se impartia în tóte partile în numeru atatu

de mare, catu se póta ajunge cate unu esemplariu la man'a fiacarui romanu sciutoriu de carte.

Punenduse la discussiune modalitatea executarei cestionatulu conclusu, secret. II. face urmatóri'a propunere: Comitétulu se binevoiesca a alege din sinulu seu o comisiune, carea se elaboreze unu planu asupra modalitatiei punerei în lucrare a resp. regulamentu, mai alesu în ceea ce privesce arondarea, formarea si constituirea despartimenteloru cercuali si agentureloru comunali, avenduse în vedere determinatiunile §§-loru resp. (din regulamentu), cumu si cu privire la aceli membrii din diverse parti, cari aru fi de a se insarciná cu constituirea comiteteloru cercuali, în urma se se defiga, că în cate esemplarie se se tiparésca acelu regulamentu, si pre ce cale se se impartiesca asia, catu se póta ajunge la man'a fiacatui romanu sciutoriu de carte.

Comitetulu decide: a se primí de conclusu alu seu acea parte din propunerea secret. II., care se referesce la alegerea unei comisiuni insarcinande cu elaborarea planulu despre punerea în lucrare a regulamentulu, în ceea ce privesce arondarea si constituirea despartimenteloru, alegünduse totuodata membrii acelei comisiuni în persónele dloru Iacobu Bolog'a, Rusu si dr. Nemesiu, ér în catu privesce tiparirea regulamentulu se decide, că comisiunea se ingrigésca a se tiparí numai decatu 2000 esemplarie cu unu pretiu catu se va poté mai moderatu.

§. 106. Se citește altu conclusu alu adun. gen. totu de sub p. XV. relativu la caus'a infiintiarei unei catedre de limb'a si literatur'a romana la universitatea din Vien'a. Adunarea gen. decise: a) că comitetulu asociatiunei în cointelegere cu cele alte doue asociatiuni sorori din Aradu si Bucovin'a, se faca toti pasii de lipsa pentru realizarea obiectulu din cestiuone catu mai curendu si în specialu, comitetulu se se adreseze pre calea sa catra inaltulu ministeriu de cultu si instructiune din Vien'a, cu rogarea, că se binevoiesca a infiintiá si totuodata a si dotá o catedra de limb'a si literatur'a romana; b) că societatea „Romani'a“ din Vien'a, carea s'a adresatu la asociat. cu cererea sa în privinti'a obiectulu cestionatu, se se incunoscintieze atatu despre conclusulu adunarei gen., catu si despre decisiunile comit. în asta privintia.

Se decide, că secretariatulu se se insarcineze cu formularea concepteloru respect. pre basea anteacteloru, si cu ajutoriulu dlui parochiu si profesoriu Boiu la facerea conceptulu catra ministeriu.

§. 107. Se citește altu conclusu alu adun. gen. totu de sub p. XV. relativu la regulamentulu statóritu pentru modulu folosirei bibliotecii asociatiunei.

Se iea spre sciintia si spre indreptare pentru dn. bibliotecariu.

§. 108. Se impartasiesce conclusulu adun. gen. (p. XV. lit. c) relativu la tiparirea cartiloru scolastice pre spesele asociatiunei. Adunarea gen. otarendu, că asociatiunea se se abata deocamdata dela tiparirea cartiloru scol., totuodata cu privire la premiarea celei

mai bune carti agronomice propuse de comitetu, insarcina pre acesta, ca pana la prosima adunare gen. se castige datele si informatiunile de lipsa despre modalitatea elaborarii si premiarii acelei carti, si totodata se prezenteze unu raportu detaliatu in asta privintia.

Comitetulu decide, ca spre ajungerea scopului atensu in conclusulu adun. gen., se se alaga o comisiune in persoanele ddloru membrii Pavelu Dunc'a, I. Popescu si Nic. Cristea, cu insarcinaraa de a reporta la tempulu seu.

§. 109. Se citește p. XVII. din conclusele adunarii gen., prin care luanduse spre placuta sciintia raportulu comisiunii resp. despre sum'a de 160 fr. 80 cr., ce a intratu ca contribuiuri in favorea monumentului fericitului poetu Andreiu Muresianu, totodata se decide, ca sum'a mentionata se se adauge fondului destinatu pentru radicarea monumentului intentionatu.

Se decide, ca dn. cassariu alu asociatiunii se se poftesca a manipula acesti bani dupa conclusele anterioare ale comitetului.

§. 110. Dupace asupra acelei parti din bugetulu asociatiunii preliminaru pre a. 18⁶⁹/₇₀ p. XX., carea se referesce la stipendiile si ajutoarele asociatiunii, s'au facutu dispositiunile necesarie in sedinti'a trecuta a comitetului, secret. II. vine a pofti pre comitetu, ca se binevoiesca a dispune asemnatiunile necesarie asupra acelei parti din bugetu, carea se referesce la remuneratiunile secret. I. si II., a cassariului, la on. scriitoriloru cancelariei, cum si la cele doue premia pentru altoi, conferite lui Ioanu Andreiu si Ioanu Arefa.

Comitetulu lasandu a se citi pos. resp. din bugetulu adunarii gen., care suna:

1) Remuneratiunea secret. II. 200 fr. si in casu candu prin exercitarea regulamentului proiectatu si acceptatu, i s'ar inmulta agendele inca in decursulu acestui anu, 400 fr.

2) Onoraria pentru doi juristi aplecati in cancelaria asociatiunii ca scriitori a 100 fr. = 200 fr.

3) Spesele cancelariei 200 fr.

10) Doue premia pentru altoi a 25 fr. = 50 fr.

11) Spese extraordinarie 60 fr.

12) Remuneratiunea secret. I. pentru redactiunea foiei „Transilvani'a“ pre anulu alu doilea 400 fr.

13) Remuneratiunea cassariului 100 fr.

14) Spre acoperirea speselor pentru editiunea foiei 315 fr. 50 cr.

Comitetulu vediendu, ca cu privire la asemnarea sumelor specificate sub positiunile 3, 10, 11, 12, 13, 14 nu incupe neci o indoiela, a decisu: ca pentru esolvirea acelora se se dea asemnatiunile necesarie la cass'a asociatiunii.

§. 111. In legatura cu acesta punenduse la discussiune sumele preliminate sub pos. 1 si 2 s'a escatu intrebarea, deca este, ca remuneratiunea secret. II. se se asemneze de acumu numai in sum'a primitiva

de 200 fr., seu in cea conditionata de 400 fr? si deca face trebuintia, ca numai decatu se se asemneze si remuneratiunea de 100 fr. pentru unu alu doilea scriitoriu in cancelaria asociatiunii, seu acesta se se mai amane?

Dupace asupra acestoru intrebari se incinsera desbateri indelungate si seriose, in decursulu carora intre membrii comitetului se ivira doue opinii diferite, presedintele vediendu, ca tempulu a inaintatu si ca cu asta ocaziune nu se pote aduce decisiune meritoria: s'a aflatu motivatu a propune amanarea acestei sedintii pre cateva zile, care propunere priminduse

Sedinti'a comitetului inceputa la 4 ore, se radica la 7 ore sera.

S'a cetitu si verificatu. Sibiu 16. Oct. 1869.
Bolog'a mp. Pav. Dunc'a mp. Z. Boiu mp.

Comitetulu asoc. trans. rom. pentru literatur'a si cultur'a poporului rom.

Ioanu Hannia mp.,
vicepresedinte.

I. V. Rusu mp.,
secret. II.

Nr. 269—1869.

Protocolu

ce s'a luat in sedinti'a comitet. asoc. din 14. Oct. c. n. a. c. ca continuare a sedintiei intrerupte in 5. Oct. a. c. tinuta sub presidiulu dlui vicepres. I. Hannia, fiindu de facia dd. membrii II. sa dn. cons. aul. Iacobu Bolog'a, II. sa dn. cons. gub. Pav. Dunc'a, II. sa dn. cons. gub. Elia Macelariu, II. sa dn. cons. fin. Petru Manu, dn. senat. Petru Rosca, dn. capit. pens. I. Bradu, dn. adv. dr. I. Nemesiu, dn. prof. si par. Zach. Boiu, dn. prof. I. Popescu, dn. capit. pens. si cassariu Const. Stezariu, secret. II. I. V. Rusu si dn. red. Nic. Cristea.

§. 112. Presidiulu pune la ordinea zilei desbateri si deciderea asupra cestiunii, deca e, ca remuneratiunea secret. II. se se asemneze numai in sum'a primitiva de 200 fr.? seu in sum'a de 400 fr. conditionata pentru casulu, candu prin esecutarea regulamentului proiectatu si acceptatu de adun. gen. s'aru inmulta agendele secret.?

Luanduse acesta cestiune in matora consideratiune si in urma unei discussiuni mai indelungate lamurinduse opiniunile divergente, comit. decise, ca remuneratiunea de 200 fr. pentru secret. II. se se asemneze numai decatu la cass'a asociat., er celeialalti 200 fr. se se asemneze atunci, candu comit. va afla, ca s'a implinitu conditionea pusa de adun. gen. prin conclusulu de sub p. XX. pos. 1.

§. 113. Dupa aceea presidiulu pune la discussiune deciderea cestiunii, deca e trebuintia, ca totu acumu se se asemneze si remuneratiunea de 100 fr. pentru alu doilea scriitoriu in cancelaria asociatiunii, seu se se mai amane asemnarea aceleia?

Comitetulu decide, ca asemnarea sumei preliminate pentru unu alu doilea scriitoriu se se amane pana atunci, candu secret. II. va arata, ca inmultinduse afacerile scripturistice in cancelaria, e de lipsa aplecarea unui alu doilea scriitoriu.

§. 114. Se face propunerea in privinti'a alegerei unei comisiuni pentru verificarea protocolului siedintiei presente, cumu si a altei comisiuni pentru censurarea concursaloru, ce voru intrá la stipendiale si ajutoriale asociat., pentru care se escrise concursu cu terminulu pana in 25. Oct. a. c.

Conclusu. Ambele aceste comisiuni se alegu in persónce ddloru cons. si membrii Iacobu Bolog'a si Pav. Dunc'a si a dlui prof. si par. Zach. Boiu.

Cu aceste siedinti'a inceputa la 4½ óre, se inchiaia la 7 óre sér'a.

S'a cetitu si verificatu Sibiiu in 16. Oct. 1869.
Bolog'a mp. P. Dunc'a mp. Z. Boiu mp.

Comitetulu asoc. trans. rom. pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.

Ioanu Hannia mp.
vicepresiedinte.

I. V. Rusu mp.
secret. II.

Nr. 280—1869.

Protocolulu siedintiei lunarie a comit. asoc. trans.

tienute in 2. Noembre a. c. 1869 sub presidiulu Rever. dlui vicepresiedinte I. Hannia, fiindu de facia dd. membrii Ilustr. sa dn. cons. aul. Iacobu Bolog'a, dn. cons. gub. Pav. Dunc'a, dn. consil. Petru Manu, dn. adv. dr. Ioane Nemesiu, dn. parochu si prof. Zach. Boiu, dn. secret. II. Ioane V. Rusu si dn. capitanu si cassariu alu asociat. Const. Stezariu.

§. 115. Dn. cassariu presentéza conspectulu despre starea cassei asociatiunei pre tempulu acestei siedintie, din carele se vede, cumca cass'a asociatiunei — dupa subtragerea erogatiuniloru de pana acumu — are in proprietatea sa sum'a de 41,069 fr. 75 cr. Spre sciintia.

§. 116. In legatura cu acésta dn. cassariu mai referéza, cumca a intratu la fondulu asociatiunei a) restulu din spesele cancelariei economisate de dn. secret. II. pre an. asoc. 186⁸/₉ in suma 41 fr. 83 cr. (Art. J. 21); b) interesele obvenitórie cu 1. Noembre a. c. dupa couponii obligatiuniloru de statu in suma 8 fr. 10 cr. (Nr. prot. ag. 277); c) interesele obvenitórie cu 1. Noembre a. c. dupa couponii obligat. urb. banatiane in suma 19 fr. 20 cr.; d) tacs'a de membru ord. dela dn. protopopu Alecsandru Szilasi 5 fr. si pretiulu unui ecsemplariu din „Transilvani'a“ de pe 1868 3 fr. (Nr. 268, 275).

Se iea spre sciintia cu aceea observare, cá noului membru ord. Alecsandru Szilasi se i se espedeze prin secret. II. resp. diploma.

§. 117. Secret. II. sub Nr. 273 impartasiesce o scrisória a dlui secret. I. Georgie Baritiu ddto . 18⁶/₇ Oct. a. c., prin carea cere a i se asemná pre restulu anului, adeca pre lunile Noembre si Decembre a. c. 200 fr. cá spese pentru edarea foiei.

Conclusu. Se asemnéza la cass'a asociatiunei esolvirea recerutei sume de 200 fr. v. a.

§. 118. Comisiunea esmisa dintre membrii comitetului in siedinti'a trecuta, pentru censurarea concursaloru intrate la stipendiale si ajutoriale asociatiunei preliminate pre a. 18⁶⁹/₇₀ prin referentele seu,

dn. cons. aul. Iacobu Bolog'a referéza in acestu obiectu. Din raportulu comisiunei se vede:

1) Cã la stipendiulu de 300 fr. pentru unu tehnicu a concursu duoi insi, anume Nicolae Galu, maturisatu cu lauda si acum ascultatoriu de tehnica la universitatea din Pest'a, si Alecsandru Lucaciu, éراسi maturisatu, dar fara de documentu despre imatricularea sa la vreo scól'a tehnica.

2) La stipendiulu de 50 fr. destinatu pentru unu studente la scól'a reale a concursu éراسi 3 insi, anume Nicolae Fogorosiu studente cu a V. clase la scól'a reale din Sibiiu, Iulianu Filipescu, éراسi stud. in a V. clase reale (carele afara de atestatu de saracia nu a produsu alte documente), si Nicolae Popoviciu stud. in II. clase reale in Sibiiu.

3) La ajutoriulu de 50 fr. pentru unu sodalu, ce voiesce a se face maiestru au concursu 6 insi, anume Lazaru Ritivoiu, sodalu de lacatariu, Vasiliu Popoviciu sodalu de mesariu, Basiliu Körösi sodalu de cismariu, Ioane Hodosiu éراسi sodalu de cismariu, Petru Lazaru totu sodalu de cismariu, si in fine Vas. Dolianu sodalu de papucariu.

4) La cele doue ajutoria de cate 25 fr. pentru duoi inveciacei de meseria au concursu 3 insi, anume Ioanu Tohati invetiacele de ciobotariu, Iosifu Covrigu invetiacele de pantofariu, si Ioanu Mog'a invetiacele de pandiariu.

Comitetulu luandu in ordine la esaminare documentele produse de concurenti si considerandu propunerile facute din partea respectivei comisiuni, s'a aflatu motivatu, in privinti'a conferirii cestiunatoru stipendia si ajutorie a decide urmatóriele:

a) Stipendiulu de 300 fr. de sub pos. 1 se se conferésca tenerului ascultatoriu de tehnica la universitatea din Pest'a Nic. Galu, maturisatu cu lauda.

b) Stipendiulu de 50 fr. de sub pos. 2 a se conferi concurentelui Nic. Fogorosiu, studente la scól'a reale de aici, carele in sem. II. a. scol. 186⁸/₉ a raportatu clas'a gen. de primul eminente.

c) Ajutoriulu de 50 fr. de sub pos. 2 cu majoritate de 4, langa care se alatura presidiulu, contra 2 voturi, a se conferi concurentelui Lazaru Ritivoiu, sodalu de lacatariu in Sibiiu, sî in fine

d) Ajutoriale de cate 25 fr. de sub pos. 4 a se conferi lui Ioane Tohati, invetiacele de ciobotariu in Bistriti'a, si lui Iosifu Covrigu, invetiacele de pantofarin in Sibiiu.

Pentru esolvirea acestoru stipendia si ajutoria sunt a se dá asemnatiunile necesarie la cass'a asociatiunei, ér celorulalti concurenti a li se inapoiá cererile si documentele, pre langa resolutiuni negative in sensulu propusu de comisiune.

§. 119. In legatura cu ccle de sub Nr. precedente se presentéza charthiale de imatriculare pe an. scol. 18⁶⁹/₇₀ ale stipendiatiloru asociat. Ioanu Marcusiu, Petru Em. Rodanu, Stefanu Chirilla si Nic. Califariu cu aceea, cá Bosioroganu nu a satisfacutu datorintiei sale in privinti'a acésta.

Conclusu. Stipendiale pentru Ioanu Marcusiu 300 fr., Petru Em. Prodanu 300 fr., Stef. Chirilla 330 fr. si Nic. Califariu 50 fr. se asemna la cass'a asociatiunei, ér pentru stîpendiulu avutu de Bosioroganu de 50 fr. devenitu vacantu, se se scrie concursu pana in 30. Noembre a. c.

§. 120. Secret. II. citește unu estrasu din protocolulu adun. gen. p. XXI. relativu la conclusale aduse de aceeași adunare. in privinți'a proiecteloru facute de dn. secret. minist. Lad. Vaida in disertatiunea sa intitulata: „Cateva cuvinte despre necesitatea de a dá espresiune solena recunoscîntiei nóstre catra barbatii nostri preameritati.“

Comitetulu decide: cá estrasulu conclusaloru adun. gen. relativu la proiectele amentite, se se predea spre opinare unei comisii alese din sinulu comitet., in persónele ddloru membrii Petru Rosc'a, I. Bradu si dr. Dem. Racuciu cu insarcinarea de a raportá in siedinti'a procsima.

§. 121. Dn. par. si profes. Zach. Boiu oferéza pentru bibliotec'a asoc. unu ecesemplariu din pretiosulu seu opu intitulatu: „Carte de cetire pentru scólele popor. rom. gr. orientali.“

Se primesce cu placere si se esprime dlui ofertoriu protocolarmente recunoscîntia din partea comitetului.

§. 122. Pentru verificarea protocolului siedintiei presente se alege dd. membrii Iacobu Bolog'a, Pav. Dunc'a si Petru Manu.

Cu acesteá siedinti'a comit. inceputa la 4 1/2 óre, se inchieá la 7 óre sér'a.

Sibiui, datulu cá mai susu.

Ioanu Hannia mp.,
vicepresiedinte.

I. V. Rusu mp.,
secret. II.

S'a verificatu prin

Bolog'a mp. P. Dunc'a mp. Petru Manu mp.

Din cronic'a lui Michailu Cserei. 1661—1711.

(Continuare).

Despre faimós'a adunare curutiésca dela Onod Cserei seie acestea:

„Deci conchiamanduse adunare la Onod, acolo se adunara din tóte partile mai multe mii de unguri. Mai antaiu de toti au ajunsu la adunare deputatii comitatului Thurocz sí ai altoru comitate cointielesse cu cela, totu ómeni betrani, de omenía si invetiati. Acestia detera lui Rákoczi suplica rogandu'lu, cá se'si puna silinti'a spre a se impaca cu imperatulu nemtiescu catu mai curendu pe langa conditiuni bune, pentrucá de va continua sí mai departe cu batai'a, tier'a tóta se va ruina, apoi loru (aristocratiloru din acelea comitate) le-ar fi preste potintia de a mai esí la bataia in persóna, pe candu iobagii remasi acasa platescu neincetatu impositile, sí inca in mesura atátu de mare, in catu trecu preste contributiunile platite in dílele nemtiloru. Acelu Bereséni nebunu, ingan-

fatu sí desiertu indata se sí iritá sí strigá: Voi copii de lele asia sí pe dincolo, voi sunteti tradatori sí ati conspiratu cu imperatulu nemtiescu; — apoi trage sabi'a sí taia asupra loru. Insusi Rákoczi sí ceilalti punu man'a pe arme sí apoi cu neaudita crudíme paganésca maceléza in bucati pe acei ómeni nevinovati, carii le detera acelu consiliu bunu; dupa aceea chiamandu trupele venite din acelea comitate, le sfarmara in bucati flamurele sí tobele si le aruncara pe cadavre, éra pe trupe le detera afara din armata, dapace mai antaiu le desarmara, in fine pe acelea comitate le impartíra intre altele cassandu tóte privilegiale sí tóta administratiunea loru autonóma; ba nu suferira neci macaru astrucarea cadavreloru, numai pentrucá celelalte infioranduse, mai usioru se se induplece la scopurile lui Rákoczi si Bereséni. Dupa acesteá Rákoczi facè, cá cineva se propuna ruperea totala a Ungariei de catra cas'a austriaca, éra pe imperatulu ilu proscrisera din regatulu Ungariei sub blastemu eternu*) sí infiintiara unu interregnum, éra intre sine legara confederatiune sub juramentu tare sí sub pedepse cumplite, cà in veci nu voru mai alege rege din cas'a austriaca; éra pentrucá „staturile“ remase fara rege se fia gubernate mai bine, infiintiara unu senatu, la care pe Rákoczi ilu denumira de presiedente; senatului ii detera instructiuni, dupa care se aiba elu a governa pe unguri. Totu acolo enuntia sentimentia asupra palatinului sí asupra celorlalti magnati remasi pe partea imperatului nemtiescu. confiscandule averile si judecandu'i la ecsiliu pe viétia. Acelu conclusu desplacè la multi, inse ecesemplulu deplorabile alu deputatiloru din Thurocz fiindule de inaintea ochiloru, neci-unulu nu cutezá a vorbí in contra.“

Causele proscriptiunei iesuitiloru din Ungari'a se descriu pe largu la pag. 379—381; noi pentru scopulu ce ne sta inainte la incunoscintiarea copriusului acestei cronice, le contragemu numai precumu urméza:

Pre candu curutii voiá se alunge pe iesuiti din Ungari'a, cateva comitate se scóla cu proteste in favórea iesuitiloru, cerendu dela Rákoczi, cá se'i lase in buna pace cu atátu mai virtosu, cà-ce in cét'a iesuitiloru se afla sí ungureni multi, apoi mai amintia sí cu mani'a papei dela Rom'a. Aceleasi comitate, firesce, puse la cale totu de iesuiti, laudá pe acestia preste mesura dicîndu, cà limb'a latina infloresce in Ungari'a numai de candu s'au prasu intrens'a iesuitii, carii propunu scientiele gratis; éra ereticii inca fusera esterminati in parte prin nepregetatoriulu zelu alu iesuitiloru. Rákoczi inca era catolicu, cu tóte acesteá densulu dete comitateloru castigat de iesuiti in partea loru unu respunsu cu totul neasteptatu. Rákoczi adeca si consiliarii sei luandu punctele protesteloru unulu cate unulu, le resolvira asia:

*) Adeca intocma precumu facura in acelasi anu cu puçinu; mai nainte in diet'a dela M. Osiorheiu. Not'a comp.

Voi nu sciti ce cereti. Petitiunile vóstre sunt spre perirea vóstra si spre ruin'a tiei întregi. Mai înainte de venirea iesutiloru sî religiunea se propunea mai bine sî mai adevveratu, sî sciintiele latinesci inca se invetiá mai bine. Iesutii ve mintiescu, cà ceea ce invétia ei ar fi productulu ingeniului loru, candu aceea tóte sunt inprumutate dela altii mai vechi. Ei propunu una filosofa, care nu este neci mai multu neci mai puçinu, decatu una tiesetura fórté incurcata de sofisme si mintiuni neintielese, cu care ametiescu ei capetele junimei. Ori catu vi se paru vóue iesutii de invetiati, dara candu voiesci se aplici pe cei esiti din academi'a loru in administratiunea publica, nu pricepu altu nimicu, decatu numai se mintia. Iesutii propunu una doctrina ateistica, afurisita de cateva ori de lumea cristiana, adeca, cumu-cà ómenii isi potu calca cuventulu datu, cà in casu de a fi constrinsi prin putere din afara, potu pune juramentu fara neci unu scrupulu, numai mintea loru se cugete altu-ceva atunci candu jura*). Iesutii despretiuescu jurisprudenti'a, medicin'a, architectur'a si nu voiescu a le propune. Nu este adevveratu, cà iesutii aru propune sciintiele gratis, ci invetiamentulu gratuitu avemu se'lu multiamimu numerosiloru fundatori vechi, carii daruisera iesutiloru mosii cu venituri de multe mii, din care iesutii se ingrasia si se tavalescu in pompa sî confortu. La iesuti nu afi neci una pietate; la ei sierbitiulu dumnedieescu este numai unu actu de comedianti, pusu in scena cu multu apparatusu sî pompa, pentrucá se insiele ochii plebei ignorante, care casca ochii si gur'a. Iesutii conspira pe ascunsu cu pap'a dela Rom'a, ei nu voru se se lege cu fidelitate neci catra rege, neci catra tíera, ci numai catra pap'a dela Rom'a, a carui auctoritate sunt parati a o apara cu focu sî cu sabia sî chiaru cu ruin'a tiei. Ei punu juramentu infricosiatu, cà voru estermine pe toti ereticii, éra apoi fiindu-cà cu sciinti'a nu'i potu invinge, ii fortiéza prin persecutiuni, pana candu prin asemenea fapte ale loru turbura tíer'a, irita pe regii sî principii de alte religiuni, tragu ur'a lumii asupra religiunei papistasiesci, pe care o propaga cu zelulu loru celu dobitocescu, condamnatu de sant'a scriptura, sî asia in locu de a folosi eclesiei catolice, mai multu ii strica si o sfasiie in bucati. Iesutii nu sunt credintiosi neci la unu statu, ci ei sub pretestu cà inaintéza glori'a lui Ddieu, preste totu isi cauta numai interesele loru. Acestu adevveru se comprobà chiaru si cu ecsemplulu meu, adaoge Rákoczi. Iesutii de una parte m'au sumutiatu pe mine in contra imperatului, éra de alt'a pe imperatulu ilu pusera la cale, cà se me aresteze; apoi totu ei me eliberara prin acelu capitanu nemtiescu. Iesutii de una parte facura,

cá eu se fiu condamnatu la mórte, éra de alt'a me ajutara in secretu cu bani, pre candu me aflám in Poloni'a. La Sambat'a-mare sî la Clusiu inaltiera arcuiri de triumfu in onórea mea, éra pe airea isi aratara bucuri'a pentru triumfurile cesariului. Cu regele Franciei conspirara in contra imperatului, faciá cu acesta condamna si blastema pe franci, pentrucá asia de va invinge franculu pe nemtiu, ei se póta pretende daruri dela cela; éra déca va calca imperatulu pe unguri, atunci iesutii se aiba parte din averile confiscate dela acestia. Iesutii se póta cu aceea perfidia nu numai intre crestini, ci sî in Indi'a sî in Chin'a, unde se fatiarira cà recunoscú sî adóra pe Confucius, éra intr'aceea se incercara a propaga religiunea papistasiesca. Iesutii au insielatu pe bunic'a mea luandu'i si furandu'i toti banii sî totu ce avea mai scumpu, in catu tata-meu vitregu Emericu Tökölyi fu constrinsu a lua dela ei ladile bunicai cu puterea. Avutiile iesutiloru sunt mai mari, decatu ale oricarui rege. Ei voiescu se guberne pe tóte popórale. Nimeni nu cutéza a'si ridica vocea in contra loru, temenduse care de anatema, care de perire. In ochii iesutiloru aceia sunt ómenii cei mai perfecti, carii se lapeda de tata, de mama si de toti consangeni; pe acésta punu ei si juramentu. Iesutii oriunde s'au incuibatu pe la curtile domnitoriloru, pe acelea le si întórsera cu fundulu in susu. Decandu Ferdinandu II. aduse pe iesuti, de atunci imperatulu Romaniloru scade pe dí ce merge in puterea sa; Ungari'a inca merge spre perire, decandu admisse pe iesuti. Iesutii mai commitu sî alte multe fapte sî fara-delegi spurcate sî ne mai audíte, demne de ateisti sî de pagani. Deci iesutii se se curatie, se se care din acésta tíera. Duca-se pe vreuna insula undeva, si se nu mai turbure pe popórale cristiane, séu mérga colo intre paganii barbari, pe aceia se'i întórca la legea cristiana.

Dupa acestea adunarea confederatiloru decise ecsilarea definitiva sî neconditionata a iesutiloru, éra Rákoczi ecsecutà acelu concludu in tóte tienuturile, in care ajungea auctoritatea lui. Iesutii inse fugira la imperatulu, apoi cu ajutoriulu acestuia éراسi se incuibara pe la mai multe locuri.

Imperatulu Iosifu I. iritatu fórté prin acea fapta a unguriloru, carii in adunarea dela Onod au pronunciatu anatema asupra casei austriace sî au decretatu destronarea lui cá rege alu Ungariei, trimise patente in tóta lumea crestinesca, in care descrie pe largu rebeliunea unguriloru sî tirani'a loru dela adunarea din Onod, arata nelegalitatea confederatiunei unguresci, pre catu tempu elu este rege incoronatu alu Ungariei, apoi róga pe poterile din afara, cà se nu mai dea credimentu mintiuniloru lui Rákoczi si se nu mai patrocineze rebeliunea unguriloru, pentrucá nu cumuva din aceea se ia sî supusii altoru regi ecsemplu reu sî se se scóle cu arme in contra domnului loru legitimu. Totuodata regele dechiara adunarea dela Onod de conventiculu nelegiuitu, cas-

*) Toti cati cunoscú bine orientulu, marturisescu in unanimitate, cà sî acolo acésta blastematia, adeca asia numit'a reservatio mentalis este fórté vechia, cunoscuta pana si ómeniloru din plebe, carii dupace jura strimbu, mergu iute si platescu cateva liturgii, séu sî sarindarie întregi de cate patrudieci de liturgii.
Not'a comp.

séza tóte conclusale lui sí le annulléza, apoi demanda, cá toti ungurii, càti nu voru voi a se supune lui cá regelui legitimu, se fia tractati cá rebeli sí se se pronuntie asupra loru sententi'a de perduelliune, se fia pedepsiti cu focu sí cu arme, tóte averile loru se fia confiscate, spre a se doná aceluor unguri, carii au perseveratu in fidelitate catra densulu. Palatinulu Ungariei Pavelu Eszterházi adunanduse cu ceilalti unguri, carii remasera fideli catra imperatulu, aceia toti contradísera si protestara in unanimitate in contra decreteloru dela Onod, éra pe imperatulu ilu pronunciaru si recunoscuro de rege legitimu, apoi ii sí presentara actulu compusu in acestu intielesu. Ei compusera sí unu catalogu de persóne, prin care voiá se arate, cà nu magiarii trecuti in partea lui Rákoczi potu fi considerati de reprezentanti ai tierei, ci aceia carii au remasu pe partea imperatului, cà-ce Rákoczianii sunt numai comunitate, éra nu tiéra; pentrucà dupa legea si datin'a unгурésca adeveratele staturu, adeca adeverat'a tiéra o representá partisanii imperatului, precumu acésta se vede chiaru din numele sí functiunile loru, care era: duoi arhiepiscopi, duóadieci sí trei de episcopi, palatinulu, judele curiei, banulu Croatiei, cancelariulu Ungariei, siepte baroni de rangulu antaiu, treidieci si patru comites supremi (prefecti de districte), duóadieci si trei de comites (grafi), duóadieci si patru de baroni, mai multi abati (archimandriti), prepositi, siese capitule (de canonici), treisprediece cetati regesci libere, afara de acestia multi magnati, nobili si alti principi, duci, comiti, baroni, domni de nationalitate straina, incorporati intre unguri; in fine Croatia si Slavonia, care s'au ténutu de coron'a Ungariei.*)

Éra apoi pentrucá se nu mai appara, cá si cumu imperatulu ar amerintia numai cu vorb'a, elu dete porunca generaliloru nemtiesci, cá ungurii carii nu voiescu a i se supune, se fia tractati cá inemici ai sei, prin urmare ori-unde'i voru afla, se'i taie si se'i omóre cu neveste si copii cu totu, éra orasiale si satele se fie depredate si date focului. Acestea mesuri le simtí intre altele orasiulu Kecskemét in modulu celu mai fiorosu. In urm'a adunarei dela Onod se aflá in Kecskemét curuti si turci veniti celora in ajutoriu. Rabutin comandá pe serbi asupra loru. Talcharii de curuti o sí luara la fuga. Atunci serbii depredandu orasiulu, macelandu mai multe sute de barbati, femei si prunci, pangarindu cu forti'a femei si fetióre, prefacuro apoi totulu in cenusie si asia incarcati de predi se departara. Daun'a facuta de serbi se pretiuf la duóá milióne de taleri.

Totu pe atunci Rabutin se obligá la curte, cá elu va reocupa Transilvania dela curuti. Plecandu elu dela Vien'a numai cu siese mii ostasi, trecu p'intre tóta curutímea lui Rákoczi, fara cá se fia atacatu undeva; depredá si dearse si elu orasiale Pápa, Tata,

*) Adeca atunci cá totudeauna Ungaria era reprezentata numai prin ierarhia inalta si prin aristocrazia, cu orasiale in cód'a celoru duóá clase.

Rima-Szombat cu totu ténutulu de prin pregiuru, veni apoi la Aradu, unde Alecsandru Károlyi tienea fortaréti'a blocata si pe acesta inca 'lu luá pe fuga, dupa aceea trecu prin strimtorile muntiloru comitatului Unedórei, pe unde curutii l'aru fi potutu decula cu pietrii, pentrucá neci unu nemtiu se nu scape. Pekri inse de sí scia fórte bine cà Rabutin se apropie, ne avendu neci unu curagiu de a da fatia cu elu, fugí cu mare rusíne in Ungaria, dupace mai antaiu depredá orasiale sasesci si luá cu sine pe professorii si popii reformati din Aiudu, pe multa nobilime ardeléna si pe primarii orasialoru. Rabutin ajungendu la Aiudu éra depredá totu ce aflá pe urm'a unguriloru, collegiu, numismatica, biblioteca si altele. Atunci esindu si baronulu Tige din Sibiu si intruninduse cu Rabutin, cutrierará tiér'a crucisiu curmezisiu, pentrucá se sparga si se curatie de pretotindenii tóte resturile de óste unгурésca. Dupa acestea Rabutin merse la Sibiu.

Totu pre candu decurgea susu aratatele evenimente, curutii secui inca incurgea desu in tiér'a Barsei si asupra Brasiovului; romanii inse esindu, neincetatu ii deculá, taiá si prindea, incatu multimea curutiloru prinsu nu mai incapea susu in fortaréti'a. Neci cà s'a intemplatu Brasiovului vreunu altu reu din caus'a curutiloru, decatu numai unu capitanu de romani anume Chira, nesciendu cà la satulu Ghimbavu venisera multi curuti la panda, esise in acea parte numai cu alti duoi langa sine, acolo inse curutii ilu strimtorara in midiuoculu satului sí 'lu deculara. Comandantele nemtiescu din Brasiovu dispunendu aducerea mortului, ii facu ingropatiune ostasiésca pompósa. Pe tempulu secerisiului curutii secui lovea desu in tiér'a Barsei cu scopu, cá se impedece pe sasi dela stringerea bucateloru din campu; comandantele inse trimitea pe fiacare dí romani sí nemti din pedestrime, pentrucá se apere pe sasi la secerisiu. Asia curutii nu le potea face neci unu reu. Unadata totu venira curuti numerosi, éra mai anume unu regimentu cu refrecu rosii*) din óstea lui Pekri pana la comun'a Helchiu; comandantele esindu asupra loru cu duóá companii, ii taiá sí impuscá, pana ce'i scóse la orasiulu Feldeór'a. Unu capitanu faimosu, anume Ioanu Agoston dela lobonti inca fu omoritu de curuti, éra comandantele 'i facu ingropatiune pompósa totu cá capitanului Chira.

In acelasi anu aici in Brasiovu se taiá capulu la unu sasu de sieptedieci de ani sí una sasca de sieptedieci si cinci, pentrucá vietuisera duóadieci sí cinci de ani in patu nelegiuitu intr'ascensu. (Pe atunci concubinatu inca se mai pedepsea totu cu mórté.)

Dupa reintrarea lui Rabutin in tiéra locuitorii din Secuime au trecutu prin catastrofa cumplita, provocata de aristocrazia loru. Michailu Mikes, comandantele din Trei-scaune aflandu de intrarea lui Ra-

*) Rothe Anfschläge.

butin sî de fug'a lui Pekri, dete porunca, cá atatu nobilimea, cátu sî ceilalti locuitori parasindu'si casele lor, se fuga toti in Moldova, éra pe cei carii nu voiá se mérga, ii depredá, maná si alungá. Intr'a- ceea Rabutin trimite in Trei-scaune pe colonelulu Acton cu optu sute de nemti calari sî cu cateva sute de serbi, carii ajungendu pe secui in passulu Oituzu cu femei, copii, vite, cara sî totu ce luasera cu sinesi, ii spargu sîi depréda din tóte, éra Mich. Mikes inca scapà numai cu mare greutate in Moldov'a. Acton dupa acésta operatiune fórte castigósa trecù in Ciucu, unde sparse pe curuti totu cá in Trei-scaune sîi alungà pana in Moldov'a, éra casele cele frumóse ale comitelui Dav. Petki le prefacù in cenusia. Locuitorii sateni din Ciucu se supusera indata, din contra aristocratii sî boierimea preste totu fugira in Moldov'a cu totu ce potura duce cu sine. Acumu numai secuii din scaunulu Giurgiu (Gyergyó) se mai tienea in rebeliunea lor. Andreiu Elekes prefectulu tienutului, adevératu curutiu intru intielesulu strinsu alu cuventului, adeca elu si fiu-seu ómeni de nimicu, sciura se scóta din minti pe poporulu simplu, pentrucá in padurea dintre Ciucu sî Giurgiu se ridice siantiuri tari sî se intre in ele armati, ceea ce sî facura. Acton ii provocà de trei ori, cá se nu fia nebuni, se depuna armele si grati'a imperatésca e sigura pentru ei; secuii inse trasera cu puscile asupra deputatiloru lui Acton. Atunci acestu colonelu iriritatu fórte, cautà indata nisce valachi cunoscutori de locuri, carii ilu sî condusera cu óstea prin codrii sî munti infricosiati pana in sinulu scaunului Giurgiu. Secuii vedinduse incongiurati indata sî fugira din siantiuri la padure. Nemtii si sèrbii (sic) taiara din ei pe càti ajunsera, dupa aceea dearsera tóte satele lor, éra vitele lor le manara pe acf incolo. Nisce armeni, carii inca au prinsu armele in contra imperatului, fusera taiati asemenea pana la unulu; éra calugarii din Szárhegy cá partisani ai curutiloru fusera batuti bine si monastirea lor depredata. Acumu ticalosii de giurgieni cerura gratia, dupace 'si perdura totu. Rabutin era fórte maniosu pe ciucani si pe trei-scauneni, de aceea sî poruncf, cá tóte casele nemesiloru (boieriloru) cati fugisera se le derime, ceea ce s'a si intemplat, éra castelulu celu frumosu alu lui Franciscu Lázár dela Szárhegy fu datu flacariloru.

Tiér'a fiindu supusa din nou, pe locuitorii ei se aruncara contributiuni fórte grele, care se scotea prin ecsecutiunile cele mai fioróse. Bani nu mai era in tíera; deci saracimea ne avendu de unde se platésca, trebuea se suferé tortura si ferecaturi, éra déca totusi nu potea platf, ii luá tóte vitele. Parechi'a de boi buni se vendea numai cu siese fiorini. In Brasiovu se vendura optu sute de oi cu miei cu optu sute mariasi (1 mariasiu = 17 cruceri val. de Vien'a). Una vacà buna se vendea cu duoi pana la trei mariasi. „Éca frumós'a libertate, ce a castigatu Transilvani'a cu domni'a lui Franciscu Rákoczi.“

Pe acestu tempu cronicariulu Cserei fu trimisu

de gubernu si de Rabutin preste voi'a sa in Ciucu cá inspectoriu langa ecsecutorii contributiuniloru. Omulu manecà dela Brasiovu plangèndu, pentrucà sciá bine ce'lu astépta in Secuime. Ecsecutorii nemti adeca tractá cu secuii din Ciucu intocma cá si cu cei mai inversiunati inemici ai imperatului dicèndu, cà aru merita pedepse si mai mari sî cà se multiamésca, déca s'a datu gratia vietiei lor, pe care nu o au meritatu, cà-ce secuii sunt aceea, carii au depredatu pe locuitorii din comitate (adeca pe romani) sî pe sasi. Secuii ne mai potendu suferi asprimea ecsecutoriloru, fugira toti la codru, in catu prin sate remarera numai ecsecutorii cu ostasimea.

Rákoczi vedindu, cà Iosifu I. nu s'a sparietu de conclusale dela Onod, trimise din nou si la Pórt'a turécésca pe Ioanu Pápai si pe Michailu Henter, pentrucá se céra ajutoriu; sultanulu inse le dîse: Mergeti acasa, pentrucà eu pentru amicitia lui Rákoczi me voiu mai strica pacea ce am inchiarietu cu némtiulu. Franciscu Rákoczi a cercatu si pe chanulu tatariloru rogandu'lu, „cá se trimita in Transilvani'a tataru si se devaste acea tíera, cá asia némtiulu cu atatu mai virtosu se ésa de acolo. Minunatu domnitoriu este unulu cá acela, carele voiesce se arunce tíer'a in sierbitutea paganiloru. Tatarulu era p'acé se se induplece pentru castigu, sultanulu turcescu inse 'i poruncf, cá se nu se misce din loc.“ Rákoczi a mai trimisu sî la tiarulu muscalescu sî la regéle Svetiei pentru ajutoriu cerendu cá se'i dea ostasi de ai lor in schimbu cu unguri, „pentrucà nemtii n'au neci o frica de unguri, éra déca aru vedea ajutoriu strainu, de acela totu s'ar mai teme.“ Ci amendoi acei domnitori au respunsu, cà ei n'au trebuintia de catane unguresci, éra déca Rákoczi sî ungurii voiescu se se impace cu imperatulu nemtiescu, ei bucurosu voru pune vorba buna pentru densii la acesta, éra déca nu, „se manence precumu isi fersera.“ Regele Franciei inbarbatá destulu pe Rákoczi, dara fiinducà si afacerile lui mergeau canesce, a uitatu se trimita trupe in ajutoriulu lui Rákoczi, trimise numai cativa oficiari francesci, pentrucá se invetie pe óstea lui Rákoczi la regula, „inse din martiógga betrana anevoia vei face calusielu de inbuiestru.“ Regele Franciei trimisese si unu oratoriu la imperatulu turcescu cu scopu cá se'lu induplece pe acesta in favórea unguriloru. Acelu oratoriu venise prin Transilvani'a, éra candu baronulu Tige merse la Clusiu, puse man'a pe elu, apoi candu in batali'a dela Cucerdea voindu franculu se fuga, Tige 'lu prinse éra sî ii taià capulu, éra scrisorile aflate la elu le trimise la imperatulu Leopoldu, care le sî impartasi celorulalti regi si principi, pentrucá acestia se védia, cumu regele Franciei corespunde cu paganii spre perirea crestiniiloru.

Dupace cronicariulu mai insémna la acestu anu inca si batali'a cea mare dela Turinu, in care Eugenu batù éra si cumplitu pe franci, se reintórcé éra si la Transilvani'a, unde inregistréza una afacere bellica, pe care o uitase mai susu. Mai nainte de a reintra

Rabutin în țiera, bar. Tige plecà dela Sibiiu spre Deva, cã se aprovizioneze acea fortarétia. Pekri espedà în contra lui pe generalulu seu anume Gavv. Nagyszegi, carele în dfilele nemtiloru era pre langa gubernatoriulu si facea multe nebunii. Nagyszegi ese la Miercurea în calea lui Tige cu siepte mii de curuti.*) Batali'a se încinse în valea dela satulu Drasiau. Curutii inse érasî o tulira la fuga, éra nemtii si serbii taiá si impuscá din ei barbatesce; curuti ne-numerati se innecara în laculu dela Drasiau. Generalulu Nagyszegi sí Stefanu Gyulai cadiura în captivitate si fusera adusi la Sibiiu.

(Va urma.)

C l i o.

(Continuare din Nr. 21).

Documente pentru istori'a eclesiastica a romaniloror.

Amesteculu Rusiei în afacerile religiose ale romaniloror din Transilvani'a. Despre acelu amestecu alu Rusiei pana acumu abia se sciá mai multu, decatu aceea ce arata inscriptiunea latinésca, care se vede în frontispitiulu din afara alu bisericeii romanesci dela St. Nicolae din Brasiovu, cumu si din vreo duóa trei documente respandite. Compilatoriulu desu memoratu luà în copia dóua documente de mare importantia, care arunca lumina multa preste acestu episodulu alu istoriei, séu mai bine tragediei poporului romanescu din Transilvani'a. Acelea documente sunt:

Sub Nr. aul. 297 din a. 1750 porunc'a imperatésii Rusiloror Elisabet'a, data catra ambasadorulu seu, tradusa în Vien'a pe latinesce, inse cu óresicare erori în espresiuni, care s'aru putea correge numai de catra unulu, care ar cunósce amendoua limbele perfectu. Intr'aceea acele erori nu ne impedece, cá se scótemu întielesulu genuinu, cumu sí scopulu ce avù imperatés'a Elisabeta cu acea depesia, care dupa permiterea formulei usitate în stilulu curiale rusescu incepe asia:

„A venitu la resiedenti'a si cancelari'a nóstra unu protopopu, anume Nicolae Balomiri din Transilvani'a si ne a datu unu memorialu pentru milostiv'a protectiune a adeveratiloror crestini si a gentei valache din Transilvani'a, carii credentiosi sufere cea mai mare persecutiune, din cauza cà nu voiesc se accepte uniunea cu eclesi'a romana. Se pare cà acei credentiosi sí-au avutu mai nainte preotii si episcopii sei de ritulu grecescu fara neci o scadere (absque omni diminutione??); au fostu siliti la uniune... (aici e neintielesu, apoi urméza:) Pana la Cesariulu Leopoldu, imperatu alu Romaniloror sí rege alu Ungariei, sí dela acesta au avutu libertate deplina în ceea ce se tiene de sierbiiulu ddiescu si preotiescu;

*) Altii dicu, cà Nagyszegi avuse numai 1500 curuti cu sine.

mai tardú inse nisce asia numiti teologi impusi loru, le-au calcatu un'a parte a libertatei si a vointiei, pe care o avusera, sí au inceputu a introduce usulu, cá sei traga cu forti'a la uniune. Se dîce cà acésta intentiune o are sí maiestatea sa imperatés'a de acuma. Ne avendu ei sperantia de airea, susu numitulu protopopu a venitu la noi si ne-a datu diverse documente emanate dela principii Transilvaniei, sí i s'au concediutu lui si privilegiale, care li s'au datu de catra insusi imperatulu Leopoldu, care ti se transmitu tîe (ambasadoriului rusescu), pentrucá se affi mai pe largu, déca este adeveratu, cà acésta gente se affa în asemenea calamitati si cà suferere atatu de greu pentru credentia. Ci éca tí se da tîe porunca strinsa, cá se te adoperezi în totu modulu si cu orice midiuloce vei putea, se faci, cá ei se póta remané conformu cu adeverat'a dorintia a ânimeii loru în adeverat'a credentia a ritului grecescu, sí se implinimu rogarea loru, prin care ceru ei acésta protectiune dela noi, pe care protectiune o luamu asupra nóstra. Voru putea fi paziti si aparati. Vedi cá se implinesci, éra déca ar fi unele ratiuni, care aici nu se sciú, si déca ti se va para tîe, atunci se scrii unu memorialu si confirmandu'lu cu numele nostru, se'lu dai ministeriului marirei sale (Magnitudinis suae) imperatésii Romaniloror si reginei Ungariei si a Bohemieii. În acela se descoperi, cà noi punemu sperantia neclatita în marii'a sa, éra de alta parte speramu, cà amórea de dreptate a mariiei sale nu va tolera, cá acea gente se suferere pentru religione. Acestea se comitu prudentiei tale, pentrucá se faci acolo precumu ti se va para mai de cuvenintia, pentrucá noi concedemu acésta afacere zelului si diligentiei tale, cá se te adoperezi în totu modulu, si orice midiulocu vei putea affa, te adopera, cá se indeplinesci acésta afacere pentru ajutoarea celoru de una credentia cu noi.“

La vederea acestui pasiu energiosu alu Rusiei iesuitii calugari si mireni au trebuitu se vina în mare confusiune, pentrucá sub acelasi Nr. 297/1750 se citece una relatiune secreta a conferentiei, alu carui simbure este mai pe scurtu acesta:

Apostatulu Nicolae Balomiri, mai nainte generalu-vicariu alu episcopului, éra acumu egumenulu monastirei Argesiu în Valachi'a, sta în corespondentia secreta cu Transilvani'a, precumu se cunósce din documentele alaturate sub Nr. 4. Deci conferenti'a substerne din partea sa opiniunile urmátorie: Se se destine una suma de bani, pentrucá mituinduse emisari de ai lui Balomiri, accia se'lu insiele, cá se se întórca érasî în Transilvani'a, unde indata se fia încarceratu. Caus'a unirei se fia inaintata din respoteri. Intr'aceea nu dà man'a, cá se ne stricamu cu curtea Rusiei în acestea tempuri; deci se se ia mesure, pentrucá se i se póta da una informatiune cu totulu falsa, la care inse totu se dea credimentu. Spre acestu scopu se se formuleze unu rescriptu asia, în catu guberniulu Transilvaniei se póta respunde la acela cu

enumerarea unui mare numeru de blastematii si fara-delegi, cá comise tóte de romanii neuniti. Acea informatiune se se dea apoi ambasadoriului Rusiei impreuna cu alte porunci emise pe fatia cá in favórea romanilor, care inse pe sub mana se remana totu nulle cá si pana ací. Gubernulu se ingrijésca cu agerime, cá nu cumuva Balomiri séu emisarii sei se póta pune man'a pe astfelu de acte secrete. Din contra protectorii unirei inca se faca totu, cá dóra aru pune ei man'a pe Balomiri, séu macaru pe correspondentiele lui etc. etc.

Dupace se luara tóte acestea mesure adevveratu machiavelistice si conceptulu precugetatu vení la cunoscenti'a imperatesei, iesuitii induplecara pe acea dama buna, cá se scrie resolutiunea asia: „Placet, et communicanda haec omnia Pretlach eo fine, ut ea Petroburgi remonstrare possit.“ —

Este tréb'a istoriciloru a descoperi mai departe, déca imperatés'a Elisabet'a a fostu indestulata séu nu, cu acelu respunsu luatu din Vien'a, cumu si déca Balomiri a urmatu a lucra si mai departe in contra iesutiloru. Una scimu de siguru, cá adeca romanii neuniti din Transilvani'a dupa acea interventiuene a Rusiei au fostu maltratati si persecutati totu cá mai nainte pana la Iosifu II., precumu s'a mai dísu.

Amesteculu serbescu. Petitiunea mitropolitului serbescu subscrisa in 21. Fauru 1755, substernuta „ad utrasque c. r. Majestates imperatorem et reginam.“ In aceea si mitropolitulu din Carlovitiu are intru nimicu a se provoca la privilegiale date mitropolitului de Alb'a-Iulia de principii Transilvaniei G. Rákoczi et Acatus Barsai, pentrucá se i se recunosca jurisdictiunea spirituale asupra eclesiei gr. res. romanesci din Transilvani'a. Se mai provóca si la una porunca imperat. din 14. Martiu 1753 (Nr. aul. 100 de 1755).

Acelasi mitropolitu se provóca si la diplom'a data mitropolitului Sava Brancoviciu la alegerea si denumirea sa din 28. Dec. 1656, reinnoita in 9. Ian. 1659; mai departe constata elu insusi, cá scaunulu din A. Iuli'a fusese in adeveru archiepiscopescu (ad Nr. 100 de 1755).

Sydoxialis taxa. Sub acestu punctu e citatu din regulamentulu clerului neunitu de ritulu grecescu dela a. 1777 punctulu 6, in care tacs'a sidocsiale se defige cu 3 cruceri. Se adaoge unu estrasu din decretulu guberniale de dato 10. Iuniu 1791 Nr. 4945 despre modulu incassarei acelei tacsé. Vedi Extractus chronologicus ordinationum aulicorum et gubernialium anno 1791 publicatarum pag. 46.

Syngeliae taxa. In susu citatulu regulamentu alu bisericei serbesci pag. 21 punctu 4 se defige la sum'a de 50 fr. si se opresce, cá mai multu se nu se ia.

Sub Nr. 1521 din 1772 se iau mesuri pentru

asiediarea alumniloru din diecesea Fagarasiului in institutul rom. catolicu din Vien'a numitu Pazmanium.

Sub Nr. 1173 din 1781 despre fundus instructus alu episcopului unitu. Acela se defige la cifr'a de 2000 (dóua mii) fiorini asia, in catu la mórtea lui $\frac{2}{3}$ se se compute in naturalia si vite, éra $\frac{1}{3}$ in mobiliariu.

Cumu a intielesu imperatulu Iosifu II. toleranti'a religiósá in viéti'a publica.

In autografulu, prin carele Iosifu II. confirmase pe Lupulu Bánffy de presedente alu staturiloru (alu dietei), committe guberniului tierei, cá pe viitoriu in tóte candidatiunile de functiuni inalte sí de cele subordonate se se insemne in rubrice numai capacitatea si meritele individiloru, éra despre religiunea loru se nu se mai faca neci-una relatiune; intru asemenea se se omita din alegeri tóte alternarile (candidatiunile dupa confessiuni), cumu si totu ce s'ar reduce la confessiunile religiósé, „pentrucá acésta ar fi in contra principialorn emisse de mine.“ (Nr. 2159 din 1782 lun'a Decembre).

Cancellari'a curtei remustrá la acea resolutiune provocanduse la legi si la diplom'a leopoldina, care pentru Transilvani'a cere respectarea proportiunei dupa confessiuni religiósé, mai adaogundu apoi, cá de nu s'aru obserba acelea proportiuni, ánimele s'aru intrista.

Sub Nr. 33 din an. 1783 imperatulu plesní pe cancelaria cu urmatóriele cuvente:

„Nu este de ajunsu, cá Eu si cancelari'a se cugetamu sí se lucramu conformu cu principiale genuine ale tolerantiei, ci dorinti'a principale este, cá intre supusii de diferite confessiuni locuitori in una tíera se restauramu prin tolerantia una cointielegere fratiésca, in catu din caus'a diversitatei confessiunali la neci una oca siune se nu mai fia neci vorba intre densii. Prin urmare trebue se se evite cu cea mai mare grija totu ce ar indegeta acea diversitate, si asia resolutiunea cea am emisu Eu, publicanduse indata in tíer'a, se fia obserbata nestramutatu.*“

De ar fi mai vietuitu acelu Moisé alu popóroru imperiului si unicu parente alu poporului romanescu inca numai douadeci de ani!

— Pana aici aflaramu documente pentru istori'a eclesiastica a romaniloru; de aici inainte urméza érasí documente pentru istori'a nationala. (Va urma.)

*) In originalu asia: „Es ist nicht genug, dass ich und meine Kanzley nach den echten Principiis der Duldung denken und handeln, sondern hauptsachlich geht der Wunsch dahin: zwischen den in einem Lande wohnenden Unterthanen von verschiedenen Religionen durch die Duldung eine dergestalten brüderliche Einverständnis herzustellen, dass in keiner Gelegenheit wegen des Religionsunterschieds nur die Frage zwischen ihnen mehr vorkömmt. Man muss also alles, was diesen Unterschied andeutet, sorgfältigst vermeiden, und diesemnach hat es bei Meiner erfolgten Resolution, die sogleich in das Land zu erlassen ist, sein unabänderliches Verbleiben.“